

Deze rubriek is een samenwerking tussen de Alkmaarsche Courant en het Regionaal Archief. In 'Ik was erbij' zal steeds een foto uit de collecties van het archief te zien zijn van een opmerkelijke gebeurtenis uit het verleden. Het verhaal bij de foto wordt geschreven door medewerkers van het Regionaal Archief. U wordt gevraagd om uw herinneringen aan die gebeurtenis naar ons toe te sturen: redactie.ac@nhd.nl of Voordam 11, 1811MA Alkmaar o.v.v. Ik was erbij. Reacties zullen op deze pagina's worden afgedrukt. Zo komt er met uw medewerking een reconstructie van de gebeurtenis tot stand.

Ik was erbij

Opmerkelijke regionale verhalen uit de vorige eeuw

1900 1910 1920 1930 1940 1950 1960 1970 1980 1990 2000

Op streek

Op streek

De gedenksteen in de muur van het gemeentehuis van Harlingen, naast de raadhuisstoren. FOTO T.J. SEVEREIN

Verongelukt bij de aanleg Afsluitdijk

Ruud Schmitz

Alkmaarder T.J. Severin reageert op het verhaal van het Regionaal Archief over de noodzaak van de Afsluitdijk voor de Wieringermeerpolder: „Ik ben in Harlingen geboren in 1924 en ben bij de aanleg dus zelf niet aanwezig geweest. Maar ik heb wel een aantal herinneringen aan de Afsluitdijk. Zo was ik er wel bij dat er in Harlingen een gedenksteen werd onthuld, die geplaatst is in de muur van het gemeentehuis naast de raadhuisstoren. In mijn jeugd had ik een buurjongen als vriendje. Ik heb hem wel eens gevraagd 'Heb jij geen vader?' Zijn antwoord was toen 'Nee, die is verongelukt bij de aanleg van de Afsluitdijk. Hij wilde een touw pakken en is overboord gevallen en verdronken'.

Verder ging ik er toen niet op in, maar enige jaren geleden las ik in een boek 'Het Schrale End' van Bas Sleeuwenhoek, dat gaat over geschiedenissen rondom de Afsluitdijk, dat er bij de aanleg negen arbeiders waren verongelukt. Hieronder dus de vader van mijn vriendje A. Lolkema op 27 oktober 1927.

Verder is mij ook het volgende bekend: iemand schreef eens een verhaal in het magazine van de vereniging Oud-Harlingen dat Jaap Severin limonade in bierflessen op de Afsluitdijk leverde, dat met een schip daar naartoe werd vervoerd. Nu is de genoemde Jaap Severin mijn vader. Hij was bierbottelaar en limonadefabrikant. Maar hij leverde limonade gazeuze in kogelflesjes en dat werd in Harlin-

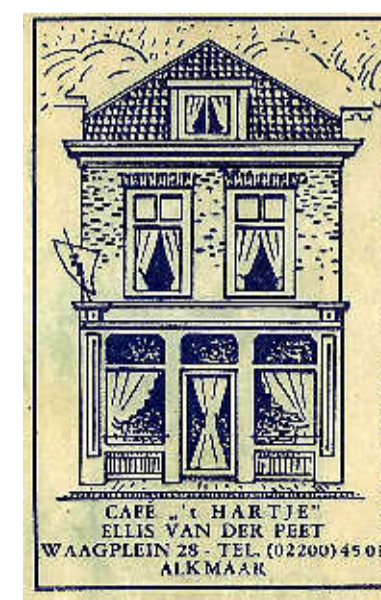
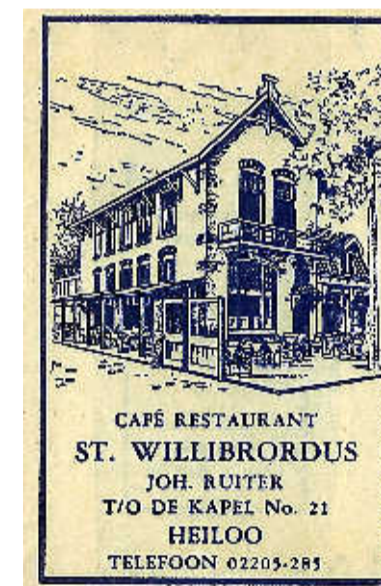
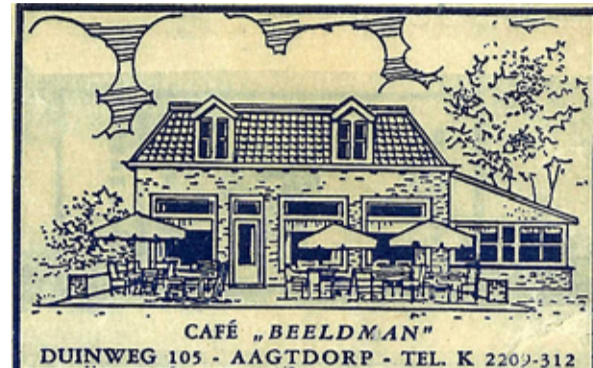
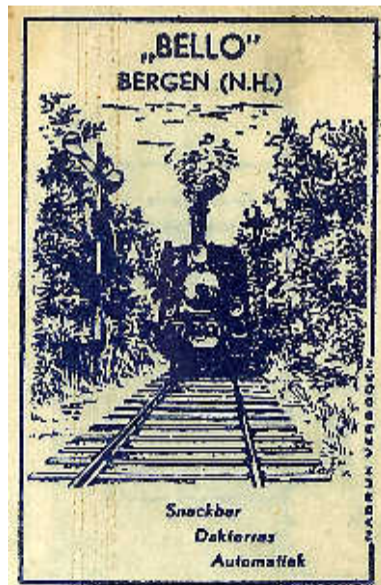
gen en ook onder andere op Terschelling 'Koegeltjesbier' genoemd. Ik heb dus een verhaal met uitleg etc. geschreven en dat is later in het magazine geplaatst.

Dat zich in de meidagen van 1940 ook bij de Afsluitdijk veel heeft afgespeeld is wel bekend. Staande op een bult stenen aan de Willemshaven in Harlingen heb ik de rookpluimen van de kanonnen gezien. Later na de capitulatie zijn we op Kornwerderzand wezen kijken.

Na mijn vertrek uit Harlingen in 1947 ben ik, natuurlijk vanwege familie, onderzoeken in archieven en wat ik zo nodig in Harlingen moest doen, vele keren over de Afsluitdijk gereden. In de beginjaren met de bus en later met eigen auto. En altijd met bepaalde gevoelens.

Ambachtsschool

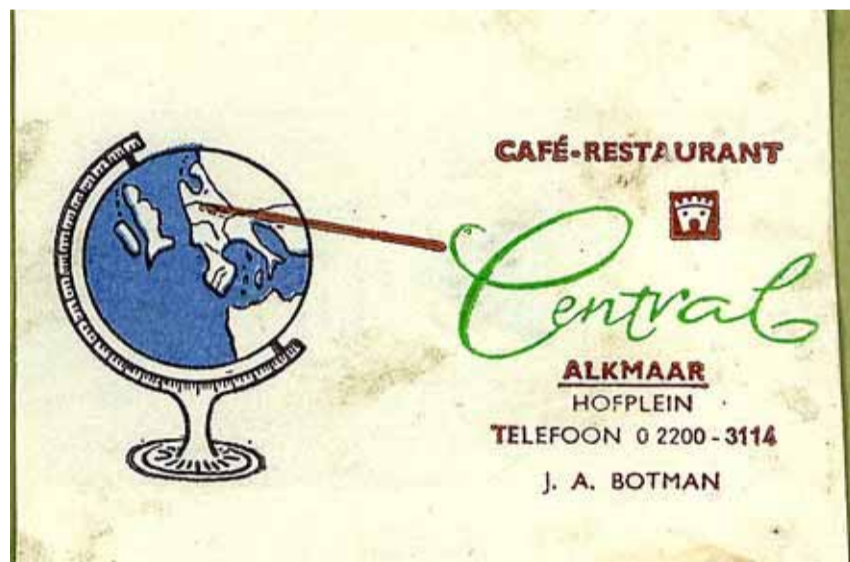
Tineke Brink-Mors was blij om de foto van de Ambachtsschool in Alkmaar een paar weken geleden op in de krant te zien. „Ik vond het heel fijn dat mijn foto werd geplaatst. Jaren geleden gaf ik deze foto aan een mevrouw, deze werkte nog op de ambachtsschool. Ik wilde dat hij daar tot zijn recht zou komen. Mijn moeder, Lien van Westerop, staat ook op de foto. Met haar zelf ontworpen jurk. Ze zat daar namelijk op de kleermakersvakschool. Bets (van der?) Hulst uit Koedijk was één van haar vriendinnen. Altijd zie ik deze foto bij mijn grootouders hangen. Na mijn ouders kreeg ik deze foto, nu ben ik erg blij dat deze goed bewaarde foto in toen nog zwarte koraallijst op deze manier gebruikt wordt.”

Jesse van Dijk

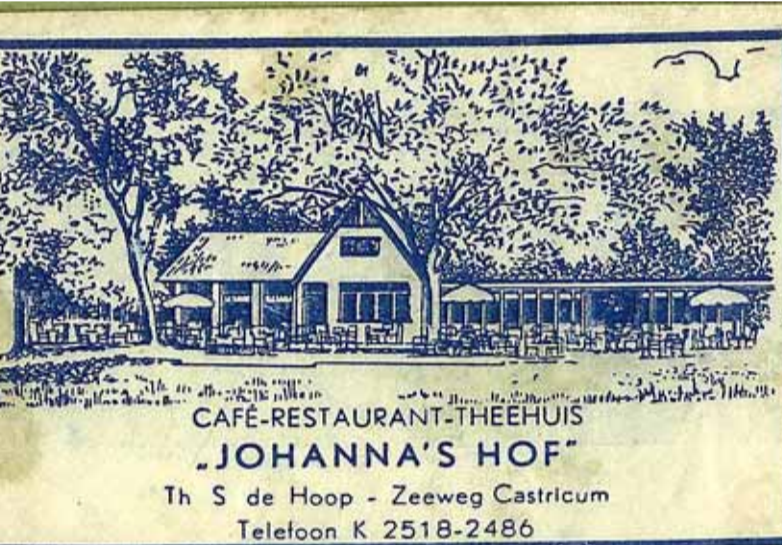
Op de beeldafdeling van het Regionaal Archief Alkmaar zijn we gewend met veel uiteenlopende vormen van beeldmateriaal te werken. De een is nog interessanter dan de ander. Zo behoren te kopergravures, steendrukken, pentekeningen, aquarellen, fotoafdrukken, fotogatieven van celluloid en glas, diaprojecties, toverlantaarnplaatjes, amateurfilmpjes, landkaarten, stadskaarten, blauwdrukken van bouwtekeningen, prentbriefkaarten en ga zo maar door. De lijst kan nog veel langer. Heel recent is er een interessante en ook vooral leuke collectie aan toegevoegd. Een type beeldrager dat we tot op heden nog niet mochten behoren in het archief.

Afgelopen week meldde de heer Peter de Rover zich op het archief en bood ons een oud en goed gevuld verzamelalbum aan. Als geboren Alkmaarder met groot gevoel voor lokale historie deed hij dit toch een tijkje bescheiden, want het betrof 'tenslotte maar een verzameling zelf gespaarde suikerzakjes van ongeveer vijftig jaar geleden, en wat kan daar nu toch de historische waarde van zijn?' Peter kon het echter niet over zijn hart verkrijgen om het zomaar ongezien weg te doen. Welnu, al snel bleek na enige bestudering dat het inderdaad niet een heel belangrijke aanwinst zal worden, maar wel dat het een heel leuke is. Er zitten heel aardige exemplaren van suikerzakjes tussen. Zulke aardige zelfs dat we niet kunnen nalaten een aantal er van aan u te tonen. We hopen dat het een feest van herkenning zal zijn met een nostalgische knip-

oog naar verse bakkes troost en de gezamelwoede die velen van u gedurende uw jeugd (of misschien nog steeds) zullen hebben gekend. Suikerzakjes werden vooral in de

jaren vijftig en zestig van de vorige eeuw gebruikt als propaganda- en reclamemiddel door horecabedrijven en vele andere instellingen. Honderdduizenden exemplaren

zijn er gemaakt met elk hun eigen opdruk. Vaak regionaal gebonden of slechts van toepassing op het café, restaurant of bedrijf waar ze werden gebruikt bij het presente-

ren van koffie. De een sober vormgegeven met alleen maar wat informatieve tekst, de ander een waar kunstwerkje. Een enkele maal bont gekleurd maar meestal in één kleur

en dan opvallend vaak blauw. Via de website van de Club van Suikerzakjesverzamelaars kunt u nog veel meer over het onderwerp te weten komen en via gericht zoeken in hun uitvoerige database kunt u uren kijken en prachtige ontdekkingen doen.

In de twee decennia na de bezetting waren suikerzakjes enorm geliefd bij verzamelaars. Vooral bij kinderen. Zelf dronken deze natuurlijk nog geen koffie, maar kregen ze wel het koekje om op te eten en het zakje om in het album te plakken. Hele collecties zijn zo ontstaan. Vergelijkbaar met het sparen van sigarenbandjes, speldjes, mandarijnenpapierjes, luciferdoosjes en postzegels. In menig kinderkamer stond een kastje met een laajje met daarin een verzamelalbum.

Inmiddels worden er geen suikerzakjes meer op deze wijze gemaakt en gepresenteerd. We hebben het maar te doen met de bewaarde exemplaren. Op deze pagina ziet u een greep uit de gift van Peter; met Alkmaar en haar directe omgeving als uitgangspunt. Opvallend is hierbij dat er een soort tendens valt waar te nemen. De grote aantallen pandjes en adressen waar vroeger onder andere koffie werd geschonken zijn later vaak winkels geworden. De horeca nam gestaag af in Alkmaar tijdens de jaren 70 en later. Nu, anno 2015, zien we juist het tegenovergestelde; veel winkels in de stad worden (opnieuw) horeca. Er is echt sprake van een golfbeweging. En nu maar hopen dat er ook weer van die mooie suikerzakjes gemaakt gaan worden.

Jesse van Dijk is medewerker van het Regionaal Archief Alkmaar.

